

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5XEObd/1/2021
Identifikačné číslo spisu: 4303899924
Dátum vydania rozhodnutia: 26.05.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:4303899924.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávneného: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, proti povinnému: O. B., nar. X. marca XXXX, zomr. XX. júla XXXX, naposledy trvale bytom ul. E., o vymożenie 219,08 eura s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 11Er/237/2003, o odvolaní a dovolaní oprávneného proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 26. marca 2013, č. k. 7CoE/45/2013-54, takto

rozhodol:

I. Konanie o odvolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 26. marca 2013, č. k. 7CoE/45/2013-54 vo výroku II o zamietnutí návrhu oprávneného na prerušenie konania **z a s t a v u j e .**

II. Konanie o dovolaní proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 26. marca 2013, č. k. 7CoE/45/2013-54, vrátane konania o návrhu oprávneného na prerušenie dovolacieho konania, **z a s t a v u j e .**

Odôvodnenie

1. Okresný súd Levice (ďalej tiež „súd prvého stupňa“ alebo „súd prvej inštancie“) uznesením z 10. októbra 2011, č. k. 11Er/237/2003-23, exekúciu vedenú na základe notárskej zápisnice bližšie označenej v odôvodnení jeho uznesenia, vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju. Zároveň zamietol návrh oprávneného na zmenu súdneho exekútora a oprávnenému uložil povinnosť nahradiť súdnemu exekútorovi JUDr. Ľubomírovi Pekárovi trovy exekúcie vo výške 155,60 eur.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 26. marca 2013, č. k. 7CoE/45/2013-54, podľa § 221 ods. 1 písm. h/ Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, ďalej len „OSP“) zrušil uznesenie súdu prvého stupňa vo výrokoch, ktorými exekúciu vyhlásil za neprípustnú a zastavil ju, ako aj vo výroku o trovách konania, a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Návrh oprávneného na prerušenie odvolacieho konania zamietol.

3. Uvedené uznesenie odvolacieho súdu napadol oprávnený dovolaním, doručeným súdu prvej inštancie

4. júla 2013, ktorým navrhol uznesenia nižších súdov zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie súdu prvého stupňa. Rozhodnutie o zamietnutí návrhu na prerušenie odvolacieho konania napadol odvolaním a navrhol tiež prerušenie dovolacieho konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ OSP v spojení s § 243c OSP s tým, aby Súdnemu dvoru Európskej únie boli predložené prejudiciálne otázky, ktoré bližšie špecifikoval v dovolaní.

4. Po rozhodnutiach oboch súdov nižších inštancií a po podaní dovolania, odvolania, ako aj návrhu na prerušenie dovolacieho konania, avšak ešte pred predložením veci na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), nadobudol od 1. júla 2016 účinnosť Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z., ďalej len „CSP“).

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) skúmal najskôr, či sú splnené procesné podmienky, aby mohlo prebehnúť dovolacie konanie a dospieť k záveru, že tieto podmienky splnené nie sú.

6. Podľa § 470 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti (odsek 1). Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované (odsek 2, veta prvá).

7. Podľa § 82 ods. 1 OSP (platného a účinného aj v čase začatia dovolacieho konania v tejto veci), konanie je začaté dňom, keď došiel súdu návrh na jeho začatie alebo keď bolo vydané uznesenie, podľa ktorého sa konanie začína bez návrhu. Obdobne podľa § 156 CSP, konanie sa začína doručením žaloby alebo doručením návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia súdu.

8. Podľa § 243c OSP, pre konanie na dovolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa, pokiaľ nie je ustanovené niečo iné; ustanovenia § 92 ods. 1 a a 95 však pre konanie na dovolacom súde neplatia. Obsahovo totožnú úpravu obsahuje i § 438 ods. 1 CSP, podľa ktorého na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

9. Podľa § 103 OSP, kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (podmienky konania). Rovnako je to aj v prípade § 161 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“).

10. Podľa § 104 ods. 1 vety prvej OSP, ak ide o taký nedostatok podmienky konania, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví a podľa § 19 OSP spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Aj v tomto prípade platí, že citovaná skoršia procesná úprava má svoje ekvivalenty v ustanovení § 161 ods. 2 CSP, podľa ktorého ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví a v ustanovení § 61 CSP, podľa ktorého procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. Ustanovenie § 62 CSP navyše explicitne upravuje, že ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví.

11. Podľa § 7 Občianskeho zákonníka (zákon č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením (odsek 1 veta prvá) a smrťou táto spôsobilosť zanikne (odsek 2 veta prvá).

12. V danom prípade z obsahu spisového materiálu vyplýva, že povinný zomrel

14. júla 2011, teda po začatí exekučného konania na súde prvej inštancie, avšak ešte pred rozhodnutím tohto i odvolacieho súdu, a zároveň ešte pred začatím dovolacieho konania (pričom konanie o dedičstve po povinnom bolo zastavené uznesením Okresného súdu Levice z 20. októbra 2011, č. k. 11D/239/2011 - 14 z dôvodu, že poručiteľ nezanechal žiaden majetok).

13. Strata spôsobilosti byť účastníkom konania (dnes procesnej subjektivity), ku ktorej došlo pred začatím konania (v tomto prípade dovolacieho konania, odvolacieho konania týkajúceho sa zamietnutia návrhu na prerušenie konania odvolacím súdom a tiež konania o návrhu oprávneného, aby dovolací súd prerušil dovolacie konanie a obrátil sa na Súdny dvor Európskej únie s prejudiciálnymi otázkami), je stále považovaná za taký nedostatok jednej z podmienok konania (procesných podmienok), ktorý nemožno žiadnym spôsobom odstrániť. V prípade fyzických osôb sa procesná subjektivita kryje so spôsobilosťou mať práva a povinnosti podľa hmotného práva, ktorá zásadne vzniká narodením a zaniká smrťou.

Na rozdiel od iného obdobného prípadu, v ktorom k úmrtiu fyzickej osoby dôjde až po začatí konania a v ktorom je spravidla možné a aj potrebné v konaní pokračovať a toto dokončiť s právnymi nástupcami zomrelého (§ 63 až 66 CSP, resp. § 107 OSP), pri úmrtí pred začatím konania nemožno toho, kto zomrel v skoršom čase, v konaní takto nahradiť, pretože tu nenastali účinky riadneho začatia sporu (v ktoromkoľvek jeho štádiu) a takýto stav nemožno reparaovať inak, než podaním novej žaloby alebo nového oprávneného prostriedku so zapojením toho, kto potrebnou procesnou subjektivitou disponuje.

14. S poukazom na vyššie uvedené, najvyšší súd podľa § 161 ods. 2 CSP a § 62 CSP v spojení s § 438 ods. 1 CSP zastavil všetky oprávneným iniciované konania, uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

15. Pre úplnosť sa žiada poznamenať, že takýto výsledok konania pred najvyšším súdom nič nemení na tom, že uznesenie súdu prvej inštancie z 10. októbra 2011, č. k. 11Er/237/2003-23 bolo v časti vyhlásenia exekúcie za neprípustnú, jej zastavenia a výroku o trovách konania odvolacím súdom zrušené. V ďalšom konaní preto súd prvej inštancie musí a priori vyriešiť otázku, či po úmrtí povinného pred právoplatným skončením exekučného konania možno ešte v konaní (a s kým) pokračovať, alebo je konanie namieste zastaviť.

16. Keďže konania o všetkých podaniach oprávneného museli skončiť zastavením konania pre nedostatok procesnej subjektivity povinného, a takýto výsledok procesne zavinil oprávnený tým, že podal dovolanie, odvolanie aj návrh na prerušenie konania proti už nežijúcej fyzickej osobe, právo na náhradu trov dovolacieho konania by malo vzniknúť povinnému.

Ak sa ale v takomto procesnom postavení ocitla už nežijúca osoba, tak takej osobe (povinnému) žiadne procesné práva ani nároky nebolo možné priznať.

17. Vzhľadom na zastavenie dovolacieho konania a jeho dôvody, nebolo (nemohlo byť) najvyšším súdom rozhodované o návrhu oprávneného obsiahnutého v dovolaní na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia odvolacieho súdu.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.